

**ULUSLARARASI ÇALIŞMA ÖRGÜTÜ-ÇOCUK İŞÇİLİĞİNİN SONA
ERDİRİLMESİ ULUSLARARASI PROGRAMI (ILO/IPEC)
MOBİLYA SEKTÖRÜNDE ÇOCUK İŞÇİLİĞİNİN EN KÖTÜ BİÇİMLERİNİN
SONA ERDİRİLMESİ PROJESİ**

SORUMLU KURULUŞ: İş Teftiş Kurulu Başkanlığı
PROJENİN SÜRESİ: 1 Kasım 2004- 30 Haziran 2007

GEREKÇE:

Ülkemiz tarafından onaylanan Uluslararası Çalışma Örgütü'nün 182 sayılı Kötü Şartlardaki Çocuk İşçiliğinin Yasaklanması ve Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Acil Önlemler Sözleşmesi'nin 6. maddesine göre, ülkelerin kötü şartlardaki çocuk işçiliğinin öncelikli olarak ortadan kaldırılması için eylem programlarını belirleme ve uygulama yükümlülüğü bulunmaktadır.

Bu kapsamda, Bakanlığımız tarafından, ilgili diğer kuruluşlar, işçi ve işveren örgütlerinin görüş ve önerileri de alınarak, kötü şartlardaki çocuk işçiliğinin ortadan kaldırılması için zamana bağlı ulusal politika ve program çerçevesi belirlenmiştir. Zamana bağlı ulusal politika ve program çerçevesinde, iş müfettişleri tarafından yapılan teftişlerde elde edilen bilgiler, mobilya üretiminde kullanılan makine, araç, gereç ve hammaddeler ile çalışma koşulları dikkate alınarak çocuk işçiliğinin en kötü biçimlerinin sona erdirilmesinde öncelikli sektör olarak belirlenmiştir.

AMAÇ:

Projenin amacı 18 yaşının altındaki çocukların çocuk işçiliğinin en kötü biçimlerinden uzaklaştırılmasıdır. Bu amaca ulaşmak için aşağıda belirtilen ara amaçlar belirlenmiştir.

- 15 yaş altındaki çocukların çalışma hayatından çekilerek eğitime yönlendirilmeleri,
- 15-18 yaş grubundaki çocukların tehlikeli işlerden çekilmesi,
- 15 yaş altındaki çocukların çalışma hayatından çekilmesi ve 15-18 yaş grubundaki çalışan çocukların tehlikeli işlerden çekilmesi,
- Türkiye'de tehlikeli sektörlerde çocuk işgücünün ortadan kaldırılmasına katkı sağlamak,
- Çalışan çocukların risk altındaki kardeşlerinin çalışma hayatına girmesinin önlenmesi,
- Ailelerin duyarlılıklarının artırılması ve ailelerin ekonomik yönden güçlendirilmeleri,
- İşyerlerinin çalışma koşul ve ortamlarının iyileştirilmesi
- Kamuoyunun duyarlılığının artırılmasıdır.

PROJE UYGULAMA ALANI:

Proje mobilya sektörünün yoğun olduğu Ankara, İzmir ve Bursa/İnegöl'de uygulanmaktadır.

HEDEF GRUPLAR:

Ankara, İzmir ve Bursa 'da 18 yaşın altındaki 1,250 kız ve erkek çocuk en kötü biçimlerdeki işlerden çekilecektir Bu çocuklardan 15 yaşın altındaki çalışan çocuklar çalışma hayatından çekilerek eğitime yönlendirilecektir. 15-18 yaş arasındaki çalışan çocuklar en kötü biçimlerdeki işlerden çekilerek, çalışma koşulları iyileştirilecektir. Çalışan çocukların kardeşlerinden 1250 çocuğun çalışma hayatına girmesi önlenerek, eğitimlerine devam etmeleri sağlanacaktır. 600 ailenin bilinç ve duyarlılık düzeyleri artırılabilecek, ailelerin ekonomik yönden güçlendirilmeleri yönünde çalışmalar yapılacaktır .Mobilya sektöründeki işverenlerin ise çocuk işçiliği konusundaki duyarlılıkları artırılabilecektir.

STRATEJİLER:

Projede izlenen başlıca stratejiler aşağıda belirtilmiştir.

- Çocukların eğitime yönlendirilerek çalışma hayatından çekilmesi,
- Çocukların fiziksel, sosyal, kültürel gelişimlerine katkı sağlayacak çalışmaların yürütülmesi,
- Çocuk işçiliği sorunu gibi çok yönlü bir konuda, kalıcı çözümler elde etmek için, çalışmaların ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği içinde yürütülmesi,
- İşveren, aileler ve çocuk işçiliğiyle ilgili kurum ve kuruluşların görevlilerinin çocuk işçiliğinin en kötü biçimleri konusunda bilgilendirilmeleri,
- İşyerlerinin çalışma koşul ve ortamlarının iyileştirilmesinde eğitime öncelik verilmesi,
- Çocuk işçiliğinin temel nedeni olan ailelerin yoksulluğunu giderecek faaliyetler,
- Kamuoyu duyarlılığının artırılması.

ULUSLARARASI İŞBİRLİĞİ

Çocuk işçiliğinin en kötü biçimlerinin sona erdirilmesi konusunda diğer ülkelerle işbirliği çerçevesinde ILO/IPEC programı desteğinde iş müfettişleri tarafından: İtalya- Torino ILO Eğitim Merkezinde çocuk işçiliği izleme mekanizması seminerinde “ Türkiye’de çocuk işçiliğinin en kötü biçimlerinde izleme mekanizmaları “ konusunda seminer verilerek, ülkemizde iş müfettişlerinin çocuk işçiliği ile mücadele yöntemleri, deneyimleri ve projelerin sonuçları sunulurken, Kurul Başkanlığımızın bilgi birikimi ve deneyimi diğer ülkelerle paylaşılmıştır.

30 Ekim-3 Kasım 2006 tarihlerinde İstanbul’da Uluslararası Çalışma Örgütü ile İş Teftiş Kurulu Başkanlığımızın işbirliğinde “Çocuk İşçiliğini Önleme Alt Bölgesel Toplantısı” yapılmıştır.

Toplantıda İş Teftiş Kurulu Başkanlığımızın bilgi birikimi, deneyimi çocuk işçiliğini izleme mekanizmaları katılımcı Arnavutluk, Azerbaycan, Bulgaristan, Romanya, Kazakistan, Kırgızistan, Özbekistan, Moldova, Kosova, Ukrayna ve Tacikistan ile paylaşılmıştır. Azerbaycan Teftiş Kurulu Başkanlığından, Teftiş Kurulu Başkanı ve yardımcıları İş Teftiş Kurulu Başkanlığımızın bilgi birikimi ve deneyimlerini paylaşmak için İş Teftiş Kurulu Başkanlığımızı ziyaret etmiştir. Bu bağlamda Azerbaycan Teftiş Kurulu Başkanlığı Heyetine İş Müfettişlerinin çocuk işçiliği konusunda ILO/IPEC programı kapsamında çalışmalarını anlatılmıştır. Heyet, proje kapsamında açılan Ankara Sosyal Destek merkezini ziyaret ederek, çalışmalar hakkında bilgi almıştır.

PROJE SONUCU

Mobilya sektöründe çocuk işçiliğinin en kötü biçimlerinin sona erdirilmesini amaçlayan ve 1 Kasım 2004 tarihinde başlayan proje, 30 Haziran 2007 tarihinde tamamlanmıştır. Projede 22 iş müfettişi görev almıştır. Proje kapsamında Ankara, İzmir ve Bursa’da 4,338 işyerinde denetim yapılmıştır.

Proje denetimi sonucunda; işyerlerinde 15 yaşının altına 656 çocuk, 15-18 yaşları arasında 1,646 olmak üzere toplam 2,302 çocuk tespit edilerek en kötü biçimlerdeki işlerden çekilmiş ve eğitime yönlendirilmiştir. Çocukların çalışma hayatına girmelerinin önlenmesi amacıyla, çalışan çocukların kardeşlerinden 3,607 çocuğa eğitim desteği sağlanmıştır.

Projede, çocukların genellikle kayıtdışı işyerlerinde çalıştığı göz önünde bulundurularak kayıtdışı işyerleri ile de mücadele edilmiştir. Denetim kapsamındaki işyerlerinden; 664 işyerinin Bakanlığımız Bölge Müdürlüklerine kayıtlı olduğu anlaşılmış olup kaydı bulunmayan 3,674 işyerinin Bölge Müdürlüklerine tescili sağlanmıştır.

Projede ulaşılması hedeflenen çalışan çocuk sayısı 1,250 olmakla birlikte, ulaşılan çalışan çocuk sayısı 2,302 'dir. Projede hedeflenen kardeş sayısı 1,250, ulaşılan kardeş sayısı ise 3,607'dir.

Sonuç olarak projede 2,500 çocuğa ulaşılması hedeflenmiş, buna rağmen toplam 5,909 çocuğa hizmet ve eğitim imkânı götürülerek, proje hedefleri aşılmıştır. Projede çalışan çocukların ailelerinden en yoksul durumda olan 600 tanesine destek verilmesi hedeflenmiştir. İş Teftiş Kurulu Başkanlığının, projenin yürütüldüğü Ankara, İzmir ve Bursa/İnegöl 'de Vali ve Kaymakamlar, Belediye Başkanlıkları ile imzaladığı protokoller, diğer kurumlarla kurduğu işbirliği ile ülkemizin kaynakları da harekete geçirilerek 1,767 aileye eğitim, istihdam, eğitimdeki çağındaki çocukları için burs ve sağlık hizmeti götürülmüştür.

Proje İş Müfettişlerinin kaynakları etkin kullanımı, kurumlar arası işbirliğinin sağlanması ve tüm kurumların desteğini alması suretiyle hedeflerini aşarak tamamlanmıştır.